

Flyvevåbnets historiske aktiviteter

2020

Flyvevåbnets historiske aktiviteter 2020

Udgivet af Flyvevåbnets Historiske Samling
Flyverkommandoen
Herningvej 30
7470 Karup J

Tlf.: 72 81 16 52
Mail: flyhis@mil.dk

www.flyhis.dk

Ansvarshavende:
Seniorsergent Henrik Hjorth

Redaktion: Jørgen Maltvedgaard
Layout: Sten Weidinger Jessen

Forsidebilledet:
Sideror monteres på KZ II hos STRUT Nordjylland

“Learn all you can about the history of the past, for how else can one even make a guess what is going to happen in the future”.

Desværre ikke mit citat, men derimod Winston Churchills, men ikke mindre sandt af den grund.

Netop i år, hvor Flyvevåbnet fejrer sine 70 år, er det helt på sin plads, at mindes de år, der er gået forud, og som har været medvirkende til at skabe det Flyvevåben ansatte, veteraner og hele befolkningen kan være stolte af.

Her spiller Flyvevåbnets Historiske Samling en central rolle. Samlingens kerneopgave er at indsamle alt, som kan tjene til at beskrive dansk militærflyvning gennem tiden, på jorden såvel som i luften.

En kerneopgave der hviler på to separate søjler, historie og formidling.

Den ene søjle - formidlingen - har effektivt været torpederet i år. I et år hvor Covid-19 har raseret og forårsaget aflysninger af møder, udskydelse af planlagte arrangementer og eroderet hele grundlaget for samlingens offentlige virke, er det dog alligevel lykkedes samlingen at fortsætte sine aktiviteter, sikre fremdrift i projekterne og samlingen på flokken.

Det i sig selv fortjener stor anerkendelse og ros. Og netop dette fortsatte momentum peger mod samlingens anden søjle - historien - der trods modgang har formået at holde sig flot.

Der er over året vedligeholdt og renoveret fly og køretøjer, indscannet billeder mv., alt sammen med det formål at dokumentere flyvevåbnets historie for eftertiden.

2020 har set projekt Harvard 324 vel fremskredet, og et godt bud er, at flyet kan begynde at samles allerede i 2021.

Men arbejdsomheden vil ingen ende tage, og i Aalborg skrider arbejdet frem med at opbygge yderligere en Harvard af resterne fra projekt 324.

RF-84 Thunderflash er blevet klar til udstilling og snart gøres den følgeskab af både Gloster Meteor Mk 8 og F-100F Super Sabre.

Køretøjer, fly, motorer og alt flyrelateret materiel behandles af kyndige, engagerede og passionerede mennesker i Karup, Aalborg, Skrydstrup såvel som Værløse.

Gennem de sidste 70 år har Flyvevåbnet bevæget sig fra Sea Otter og Spitfire over F-16, C-130J og Sea Hawk mod fremtiden - senest manifesteret ved snarlig indfasning af F-35 i 2023, - hele forsvarrets nye våbensystem.

Systemer udvikles og den tekniske evolution føder nye generationer af fly, og med lidt kreative penselstrøg, kan man male en (næsten) lige linje fra 1950, over i dag og mod fremtiden. Denne linje medvirker Flyvevåbnets Historiske Samling til at tegne både for os og for eftertiden.

“Learn all you can about the history of the past, for how else can one even make a guess what is going to happen in the future”.

Ja, med jeres fortsatte støtte kan vi alle tage velfunderet afsæt i fortiden og sagligt gisne om fremtiden - og ramme vel indenfor skiven.

Tak for i år.

ERA

Så er det tid for ”Flyhistoriske aktiviteter” 2020

Af Henrik Hjorth, seniorsergent, leder af Flyvevåbnets Historiske Samling

Kære Pensionister.

2020 har budt os en hel del udfordringer grundet CV-19 situationen i Danmark.

Aflysninger af møder og arrangementer, planlagt åbning, for derefter at lukke ned igen. Sidst, på lavt blus som resten af samfundet. Frustrerende for alle parter, men en nødvendighed, indtil at der kommer en løsning på problemet.

CV-19 er som i trafikken; - Hvad nytter det at man kører som en præst, hvis man møder en eller anden idiot derude. Det kan godt være man selv passer på, men det hjælper ikke, hvis alle ikke overholder retningslinjerne.

Jeg vil hellere undvære jer i en periode nu, indtil at der er fundet en løsning, end at undvære en eller nogen af jer permanent, grundet et eller flere CV-19 relateret dødsfald.

Jeg er med på at det kan være frustrerende at få taget sin FLYHIS dag ud af kalenderen. Det gør indtryk på mig, når de mest sindige pensionister kommer forbi ens kontor og stirrer en i øjnene med ordene:

”Hvornår sker der noget” eller ”Kan du ikke forklare ’dem’, at det betyder meget for mig at komme her” ?

De meldinger er jeg fatisk rigtig glad for! Og på trods af at COVID-19 har afbrudt os periodisk, bliver der stadig vedligeholdt og renoveret fly og køretøjer samt scannet billeder mv., når vi har kunnet møde ind.

Vi møder forskudt, arbejder i mindre hold og løser de opgaver vi kan.

Området i Gedhus

Et af det helt store spring fremad i Gedhus er, at der nu er enten varme eller permanente affugtere monteret i alle bygninger.

Således kan vi nu sikre den bedst mulige opbevaring af det materiel vi passer på fremadrettet.

Samarbejdet med andre enheder i Forsvaret

Da vi blev pålagt at spare på vores driftsbudget, har det løft fra Forsvarets værksteder bevirket, at vi har kunnet fortsætte med samme aktivitetsniveau, på trods af et reduceret budget.

Vi får lejlighedsvis anmodninger om kranstøtte og transport, og vi hjælper gerne. Typisk hvis operative enheder er planlagt max. træder vi til.

Det bidrager til det samlede billede af FLYHIS som en ”Can do” enhed der får tingene til at ske.

Køretøjer

Vi har været presset på køretøjer, men efterhånden har vi fået vores oprindelige køretøjer skiftet ud med nye, lige på nær blokvognen.

Vi har dog anskaffet (læs Hi-Jacked) en ny Scania 450 trækker til den, der var i overskud andet steds på Helicopter Wing. Den har løftet kørsels-sikkerheden væsentligt, med kameraer, navigationspakke og bluetooth integration. Som noget nyt gled vores blokvogn gennem det årlige syn. Normalt ligger bremsevirkningen på omkring 50 % men den blev løftet til 80 % i år grundet omhyggelig forberedelse i år. Jublen kender næsten ingen grænser.

Ny Scania 450 & ældre Noteboom blok

De nye blokvogne til FLV er i indkøbsfasen, og skulle ankomme i 2021. Dette gør at vi står bedre end vi har gjort i mange år, og det vil bevirke at vi kommer mere gnidningsfrit gennem vores dagligdag, ikke mindst det årlige syn.

Arbejds miljø gennemgang

Alt vores LTS materiel (Løfte, træk og surrings materiel) er nu godkendt, det ældste udskiftet.

Vores kraner på lastvognene er ligeledes blevet LTS godkendt. Dieselgaffeltruck udskiftet med en EL truck, gamle trappeplatforme udskiftet med godkendte. Dvs. at de punkter der blev påtalt i vores arbejdsmiljø gennemgang nu er rettet.

Målsætningen fra 2018

Fastholdelsen af vores område i Gedhus. Opgradering af klimakontrol i bygningerne, udskiftning af køretøjer, udbedring af indestående med arbejdsmiljøet har været et langt 2 årigt træk for at komme i mål. Det er vi nu i mål med og vil sikre os den bedste platform for vores fremadrettede virke.

Harvard 324

Projekt Harvard 324 rykker som et fælles FLYHIS projekt på tværs af grupperne.

Grupperne er hver i sær i gang med delopgaver, alt efter hvad de har mod på. Et godt bud er at vi kan begynde at samle flyet i 2021.

I Aalborg skrider arbejdet ligeledes frem med at bygge en anden Harvard op af de tilovers ikke operative dele fra 324 projektet.

Grupperne

Aalborg pensionistgruppe ombygger og tilpasser ligeledes transport vogne til de flymotorer vi har stående i Karup. Dette vil muliggøre en synlig og komplet tidslinje i motorudvikling.

At motorerne nu er mobile muliggør at de kan flyttes og vedligeholdes.

I Karup er RF-84 blevet malet op og er klar til udstilling i Gedhus. Den vil få følgeskab af en Meteor Mk 8.

Værkstedsgruppen er stadig i gang med opbygning af Bedford trækkeren til FLV første blokvogn og projektet skrider frem; Bedford OX Tractor Unit and Queen Mary Trailer. Sættet vil blive udstillet i Gedhus museet.

Draken teamet har foruden vedligeholdelsen af deres tre fly, givet en stor hånd med til at få Harvard projektet i gang.

Team Tordenjet i Skrydstrup er klar til at sende F-100F GT- 927 til maleren, for at genskabe den som den så ud, da den var i tjeneste.

Efterfølgende går Teamet i gang med en Percival Pembroke. Teamet restaurerer ligeledes motorcykler til køreklar stand.

Værløse Flyhistoriske Hangar 2 vokser støt og vil i nærmeste fremtid få tilgang af yderligere fly. Med de planlagte rundvisninger fremadrettet vil hangaren være selv bærende i 2021.

De fleste museer er præget af statiske udstillinger. Det bliver anderledes i Værløse, da det er en arbejdende udstilling, hvor materiellet bliver kørt ud og vist frem og startet op på sigt.

Det fanger de besøgende på en anden måde end statiske udstillinger, da flyene er i deres rette element, i en flyhangar med en startbane i baggrunden.

Foruden den historiske vinkel vil Værløse Flyhistoriske Hangar være rammen om en indgang til FLV vendt mod øst. I en tid hvor vi har lukket ned for store arrangementer, kan det være rammen om mindre men flere rekrutteringsarrangementer.

I Storkøbenhavn er der 2.100.000 indbyggere, hvilket meget indlysende indikerer et rekrutteringspotentiale der.

Upåagtet at vi har haft et meget anderledes år, er det lykkedes at komme i mål med en del projekter.

FLYHIS står på to søjler: Historien og formidlingen - og med dette kigger vi mod 2021

Tak for jeres indsats og tålmodighed!

De bedste hilsner

Henrik Hjorth

Af Niels H. Arvedsen (oberstløjtnant, pensioneret) FLYHIS medlem af Jubilæumsfonden

Det gode samarbejde mellem FLYHIS og Flyvevåbnets Jubilæumsfond er fortsat i god gænge.

CORONA krisen har dog medført, at FLYHIS i år i mindre omfang har kunnet bidrage gennem salg af bøger og souvenirgenstande til støtte for Flyvevåbnets Jubilæumsfond.

Som anført i Flyvevåbnets Historiske Aktiviteter 2019, blev Fondens legater for 2019 uddelt ved Fighter Wing Skrydstrup den 17. januar 2020 ved fejringen af 40 årsdagen for F-16.

Legatmodtagere 2019:

Fra venstre: Jan D. Johansson, HARVARD Danmark, Michael S. Nielsen, DOC Flyverhjemmeværnet, SSG Peter Hansen, Operational Support Wing.

Dette års 2020 legatuddeling fandt sted 1. oktober i Hangar 26, Flyveskolen, Helikopter Wing Karup i forbindelse med Flyvevåbnets 70 år fødselsdag. Ud fra Flyvevåbnets Jubilæumsfond formål at støtte:

- Personer eller institutioner, der har ydet en påskønnelsesværdig indsats for Flyvevåbnet, eller der som tjenst-gørende i Flyvevåbnet har ydet en sådan indsats for Forsvaret.
- Personer eller institutioner, der virker til gavn for Flyvevåbnets anseelse i Danmark eller udlandet, eller som bidrager til øget forståelse for Flyvevåbnets rolle i totalforsvaret.
- Studier eller udgivelser af publikationer om luftmilitære emner, har følgende modtaget Jubilæumsfondens legat:

Civilingeniør i akustik og støj ved Ejendomsstyrelsen Waseim Alfred.

Waseim Alfred har ydet en påskønnelsesværdig indsats i arbejdet med støjproblematikken vedrørende de kommende F-35 kampfly.

Waseim Alfred har varetaget opgaverne med udarbejdelse af støjberegninger for Flyvestation Skrydstrup, samt været drivkraften bag den nu - af Folketinget - godkendte støjbekendtgørelse, som regulerer støjbredden fra Flyvestation Skrydstrup.

Arbejdet har krævet nytænkning i forhold til minimering af støjdbredelser ved f.eks. ændring af flyveprofiler samt etablering af hangaretter, som er designet til at mindske støjdbredelsen fra fly på jorden. Waseim Alfred er ligeledes drivkraften bag et litteraturstudie, som er under udarbejdelse, omhandlende lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer fra fly og helikoptere.

Ud over ovenstående løfter Waseim Alfred opgaven på Svanemøllens Kaserne, hvor helikopterberedskabet skal etableres som et permanent beredskab. Opgaven indebærer støjberegninger og nytænkning i forhold til flyveprofiler, motorindstillinger og døgnfordelinger med henblik på at mindske støjdbredelsen.

Chefsergent Jerry Hurup Andersen, Operational Support Wing.

CSG J.H. Andersen har i mange år varetaget funktionen som Leder af Flyvevåbnets Fototjeneste, hvor han står i spidsen for den højt specialiserede kapacitet, der leverer fremragende billedprodukter til hele forsvaret.

Opgaverne spænder vidt fra fotografering af Kongehuset, til udsmykning af hovedkvarterer, levering af tekniske og historiske fotos til forsvarets publikationer samt optagelse af klassificerede billeder fra flyharvarier, skibspassager i de danske stræder eller til deltagelse i våbenkontrol foranstaltninger som fotoeksperter i bl.a. Open Skies og Wien Dokument inspektioner.

CSG bærer et stort ansvar for den gode udvikling i produktfremstillingen, lige som at han også har været drivkraften bag, at FLV FOT nu også kan levere billedoptagelse med små droner.

Anvendelsen af droner rummer et stort potentiale inden for både teknisk og operativ billedokumentation og har allerede vist sig meget nyttigt som rekognosceringsværktøj til støtte for luftgruppen på Grønland og til teknisk billedokumentation af træfsikkerheden for bomber kastet af F-16 under LWD.

Henrik Lindbjerg Hansen og Stig Jessen, Fighter Wing Skrydstrup.

Henrik og Stig tog opgaven på sig med helopmaling af F-16 flyet, E-191 i Dannebrog farver/mønster.

Opgaven er gennemført trods begrænset tid og kapacitet, som komplicerede opgaven.

Begge malere har lagt deres sjæl og meget stort engagement i opgaven, trods de svære vilkår, og de forstod det perspektiv det kunne give, at brande hele Flyvevåbnet og ikke blot myndigheden Fighter Wing.

De har vist faglig professionalisme, engagement og stor sans for branding af F-16 flyet i Dannebrog's bemaling i anledning af 800 hundrede året for Dannebrog's tilblivelse.

E-191 er med sin synlige dannebrog bemaling blevet et symbol for Forsvaret, Flyvevåbnet og Fighter Wing Skrydstrup.

Den vækker opsigt både til lands og internationalt. En branding vi som organisation ikke kan opgøre i penge. E-191 efterspørges til overflyvning af arrangementer og omtales altid positivt på de sociale medier.

FAKTA om Flyvevåbnets Jubilæumsfond

Flyvevåbnets Jubilæumsfond blev oprettet den 1. juni 1991 efter Flyvevåbnets 40-års jubilæum den 1. oktober 1990.

Legatmodtagere: SSG Jerry H. Andersen, civilingeniør Waseim Alfred, ERA, Stig Jesen, Henrik L. Hansen

Fonden blev oprettet for midler, fremkommet dels ved overskud af salget af bogen "Historien om Flyvevåbnet" samt af sponsorbidrag til udgivelsen.

Fonden ledes af en bestyrelse bestående af chefen for Flyverkommandoen (formand) og repræsentanter fra Flyvevåbnets Soldaterforening, reserveofficererne og stampersonel i Flyvevåbnet samt tidligere tjenstgørende officerer i Flyvevåbnet.

Støtte eller donationer fra virksomheder, fonde eller enkeltpersoner modtages gerne og kan indbetales på MobilePay: 63639 eller på vores konto registreringsnummer: 9255 / kontonummer: 3194 441 818.

Hvis du/l har forslag til modtagere af legat, er du velkommen til at skrive til fondens bestyrelse på adressen:

Flyverkommandoen,
Herningvej 30,7470 Karup.
Att. Flyvevåbnets Jubilæumsfond
E-mail: CAS-RDAF@mil.dk

Bestyrelsen: SSG Michael Rønnov, OL Niels H. Arvedsen, GM Anders Rex, OL Leif Giebel, MJ Torben Valgren

Værløse Flyhistoriske Hangar

v/ Leif Richardsen og Niels Ravnkilde Olsen

Besøg af Jægerspris Veteranbiler

Vi har oplevet en stor og flot tilgang af nye medlemmer i 2020 - især det seneste halve års tid. Det er en super dejlig udvikling og det har betydet, at vi er flere om aktiviteterne i Hangar 2.

Da vi ikke er på en militær flyvestation, skal vi betale for at bo i hangaren.

Det har selvfølgelig været en stor omstilling fra at bo gratis på flyvestationen til selv at skulle betale for husleje, lys og vand m.v., så for at dække nogle af udgifterne har vi iværksat en del aktiviteter for besøgende.

Gæster og arrangementer

Der har i hele sommerhalvåret på trods af Coronaen været en stor aktivitet med gruppebesøg og lørdags åbent.

Vi har selvfølgelig taget vores forholdsregler, så alt foregår så sikkert som muligt. Disse tiltag har været en stor succes med mange besøgende og deltagere samt meget flot feedback.

Vi har således haft besøg fra flere museer, FOF, pensionistforeninger, veteranbil klubber og en række Hemingway Clubber.

Vi har udviklet en besøgsplanke, der omfatter en guidet rundvisning i hangaren og udeområdet, hvor vi fortæller historien om Flyvestationen, og som kan udvides med kaffe og wienerbrød og frokost efter ønske.

Det giver deltagerne en helt speciel oplevelse at sidde og spise mv. under vingerne på Draken og F-16 flyene og som nævnt får vi meget positiv respons på det.

Flere af de besøgende har efterfølgende kontaktet TV2 Lorry og fortalt om deres oplevelser, hvilket har betydet, at de d. 26/10 kom ud og lavede et indslag om os til deres ugentlige magasinprogram OPLEV, som også indeholder en App, så alle kan få information om os.

I efterårsferien har vi haft åbent hver eftermiddag og der har vi haft over 500 gæster fra hele Nordsjælland, idet vi har lagt informationer op på forskellige hjemmesider. Så der har været et leben og summen hele ugen af såvel store som små.

Sommerferieaktiviteter for skolebørn, pilot på Flyvestation Værløse

Furesø kommune opfordrede i foråret foreninger til at deltage i kommunens sommerferieaktiviteter.

Vi deltog med et 3 dages forløb for børn mellem 11 og 15 år, hvor der kom 20 børn, som fik orientering/ undervisning i arbejdet med flyene.

Der var lavet et program, der bl. a. omfattede flyveteori, vedligeholdelse af fly og materiel samt brand- og førstehjælpskursus.

Foredrag

Som et nyt tiltag afholder foreningen forskellige foredrag for interesserede i løbet af vinterhalvåret.

Første foredrag blev afholdt af Stig Sandvang, som har udgivet en bog om sine oplevelser som yngste mand på Catalina i Grønland i 1960. Efter foredraget var der kaffe og hyggeligt samvær i hangaren.

Flere foredrag er planlagt i efteråret

Besøg ved Ängelholms Flygmuseum

Ängelholms Flygmuseum har fly, der dækker tiden fra 1940'erne med det svenske jagerfly J 22 og frem til kampflyet JAS 39 Gripen, som kom til museet i 2011.

Udover flyvemaskiner viser museet de forskellige aktiviteter med materiel og arbejdsmiljøer fra perioden 1940-2002, hvor eskadrillen F 10 spillede en ledende rolle i Sydsveriges luftforsvar.

Museet ligger på en nedlagt flyvestation ca. 35 km nord for Helsingborg og har haft mange af de samme opstartsvanskeligheder som Værløse Flyhistoriske Hangar, så for at få del i deres erfaringer arrangerede vort medlem Gert Juster et besøg ved museet.

Turen foregik i private biler med medbragt madpakke. Vel ankommet til museet blev vi godt modtaget og fik en orientering om museet og flyvestationen, hvorefter der var en interessant rundvisning i hangaren, hvor der blandt andet var mulighed for at prøve en tur i Draken simulator.

Besøg ved Ängelholms Flygmuseum

Efter frokost var der igen mulighed for at udforske hangaren og turen sluttede med fotografering sammen med vore gode guider. Tak for et godt besøg

Arbejde i hangaren

De mange nye medlemmer har betydet, at aktiviteten er steget i hangaren omkring flyene mv.

T-33 er under kærlig behandling og er ved at blive slebet og poleret op, så den skinner. Det er hårdt arbejde og kræver knofedt, men det bliver rigtigt flot.

Samtidig er vi begyndt at kigge på el-systemerne og det er nu lykkedes at få den motoriserede åbning af canopyen til at virke.

Draken bliver der løbende arbejdet på. Den har senest fået istandsat/malet luft til jord raketstyr og bomber.

Lynx helikopterne er der også stor aktivitet på og der sker fremskridt hver uge, selvom det forlyder fra arbejdsgruppen, at det er et langvarigt projekt. Desværre er det ikke lykkedes at fremskaffe manglende reservedele.

Så i stedet er det besluttet at flytte så meget som muligt fra S-249. Pt. er man i gang med at flytte ledningssystemer i cockpittet.

Jumo motor. I 1943 styrtede et Junkers 88 bombefly ned vest for Flyvestationen, En af motorerne blev udgravet i 1973 og rensat, så den stod fin og flot, styrtet taget i betragtning.

Efter udlån fik vi motoren tilbage med henblik på den planlagte aktivitet for 80 års dagen den 9. april. Desværre er motoren i en forfærdelig forfatning, så en gruppe er nu gået i gang med at skille og rense den.

Der er skaffet tegninger fra internet, så man kan se motorens konstruktion og som gør det lettere at se, hvordan den skal skilles - og samles igen.

I starten af november forventer vi at få ophængt et svævefly udlånt fra Dansk Svæveflyveklub og Fokker DXXI-stellet samt opsat propeller fra bl.a. Catalina på væggene.

Hilsen fra Flyvevåbnet

Øvrige aktiviteter

Som alt andet har også de aktiviteter, som foreningen har udenfor hangaren, ligget stille hele sommeren.

Nu er der igen åbnet for idræt, så en del medlemmer mødes tirsdag formiddag, hvor de har gennemført alle prøver til idrætsmærket.

Til gengæld er de aktiviteter, der kræver nær kontakt som f.eks. dans, udsat indtil videre og forventes tidligst igangsat efter nytår.

I forbindelse med Flyvevåbnets 70 års dag den 1/10 havde vi rullet F-16, Draken og T-33 ud i det fri.

Der kom mange gæster og så på, da en C-130 Hercules passerede henover Flyvestationen i et lowpass.

Vores opstilling af fly blev også observeret fra luften, og Hercules flyet foretog et flot drej fra startbanen og lavt henover hangaren til stor glæde for alle.

Fonde/ sponsorer

Fondsmidler - Ellehammerfonden.

Vi er også glade for at kunne fortælle, at vi har fået tilsagn om støtte fra Ellehammerfonden.

Pengene skal bruges forbedring af udstillingsfaciliteterne herunder ophængning af Olympia svævefly mv., maskiner til rengøring af hangaren og endelig til anskaffelse af udstillingsstiger/platforme, så gæster rigtigt kan se vores fly mv.

Øvrige sponsorer

Vort arbejde i hangaren har betydet, at mange firmaer og private støtter vort arbejde i hangaren med materiel og penge, så vi har mulighed for at komme videre med vedligeholdelse af fly og materiel. Som tak har vi oprettet en sponsortavle i hangaren samt på vor hjemmeside.

Vi er meget glade for disse håndsrækninger, der viser, at der opbakning til vores aktiviteter.

Bestyrelsen

Værløse Flyhistoriske Hangar

Fotos: Foreningens medlemmer

Aeronautisk Aktivitetscenter Avedøre AAA

v/Bjarne Gren

2020 har ikke været et år som så mange andre, da vi alle har været voldsomt berørt af Coronasituationen. Det er ikke kun os pensionister i AAA, men alle i hele den store verden har mærket, at alt pludselig kan blive forandret, af noget man ikke havde forestillet sig.

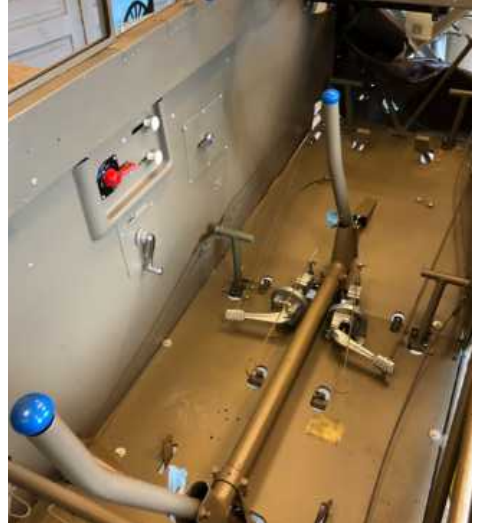
Som alle andre har vi i AAA været begrænset i vores aktiviteter. Vi har dog ikke været lukket helt ned, så tirsdagsholdet har været aktivt siden det var muligt at mødes igen, dog på nedsat kraft.

Vi har holdt gang i to projekter; OY-DHK og OY-AZZ .

Kroppen på OY-DHK er nu blevet malet grøn, og det som skal være sølvfarvet, vinger haleparti og ror, er stort set klar til malerkabinen. Vi håber, at denne fine KZ-II Kupe fra 1938 kan komme i luften i 2021.

OY-AZZ, Piper L-18 Super Cub, går det også fremad med, dog ikke så stærkt, men det der bliver lavet er godt. Kroppen er snart samlet og klar til læred, og motoren bliver samlet i løbet af vinteren, med nye lejer og overhalet krumtap. Der går sikkert et par år endnu, inden vi kan se et helt fly.

Vi har fået foræret en lille Wankelmotor, som har været anvendt i en af Søværnets droner. Motoren har været adskilt og samlet igen, med lidt reparationer her og der, efter at den har haft en varmkørsel.

Det er en Norton P-73 Wankelmotor på 38 hk. produceret i England i 1983, og den har været anvendt i en Meggitt BTT-3 Banshee drone, som bl.a. Søværnets Artilleriskole på Sjællands Odde har benyttet i mange år. Med denne motor har vi efterhånden en god samling af motorer til udstilling.

I foråret satte vi et nyt projekt igang, udvidelse af vores smede- og maskinværksted. Dette værksted er nu slået sammen med den tilstødende malerkabine, som kun kunne bruges til mindre opgaver. Vi har nu samlet alle relevante maskiner til metalbearbejdning, og har samtidig fået plads til fremstilling af større emner, som f.eks. motorstativer til de store motorer. Den permanente malerkabine bliver senere etableret andet sted i hangaren.

Samarbejdet med Oplevelsescenter Nyvang, hvor vores KZ-II Zone Fly OY-DYZ har sin faste plads i den fine hangar, har fungeret fint i denne sæson, på trods af den svære situation.

Alle landets turistattraktioner har været godt besøgt, dette gælder også i Nyvang.

Som eksempel kan nævnes, at rekorden på antal besøgende i Zone hangaren er mere end 700 personer, på én dag i sommerferien. Oplevelsescenter Nyvang er absolut noget man kan anbefale.

I forbindelse med vores samarbejde med den nye ejer af Avedøre Flyveplads, hvor vi fungerer som vicevært, og samtidig skal holde orden på området, har vi anskaffet "nyt" grej til græsslåning.

Til landingsbanen, som er ca. 500 x 30 meter, og til de lidt større arealer, har vi anskaffet en meget fin gammel Ferguson 35 benzin fra 1958, som passer perfekt til vores bagmonterede klipper på 2 meter. Til de lidt mindre og besværlige områder har vi ligeledes anskaffet en hurtig Z-turn klipper, der styres med to håndtag.

Vi tror på, at de nye ejere af pladsen vil behandle området med respekt, for den historie der ligger i dette spændende sted, som sammen med Kløvermarken har været flyvningens vugge i Danmark.

Desværre er området ikke mere 500 x 500 meter, som det oprindeligt var i 1917, idet det blev halveret af motorvejen over Avedøre til Amager. Der er dog stadig ca. 10 ha. tilbage at boltre sig på, og vi er overbeviste om, at der i fremtiden vil ske spændende ting på Avedøre Flyveplads, udover det som AAA kan præstere.

Hangar til OY-DYZ i Nyvang.

Draken Team Karup

v/John Andersen, formand

2020 har været et mærkeligt år for os alle, både i vores arbejdsliv, i vores privatliv, samt ikke mindst i vores sociale liv.

Det hele startede så godt med Draken Teams "Draken Kur" i januar, hvor vi igen i år satte deltagerrekord.

Vi nåede også at få afholdt vores "Store Oprydningsdag". Så væltede ulykkerne ned over os alle, Covid-19 holdt sit indtog.

Det er måske lidt skæbnens ironi, at vi i jubilæumsåret blev ramt så hårdt, at vi ikke engang kunne fejre vores 25-års jubilæum på ordentlig vis, noget som vi havde set meget frem til. Vi må jo også retfærdigvis sige, at vi jo, langt fra, er de eneste, der er ramt af aflysninger.

Den store fejring af Flyvevåbnets runde fødselsdag måtte desværre også udsættes på ubestemt tid – det med spænding imødesete Danish Airshow blev nemlig aflyst. Vi havde ellers set frem til at skulle træde ind på scenen som aktiv deltager.

Det var blevet aftalt, at vi skulle lave en opstart i forbindelse med flyspotter arrangementet om lørdagen, nå mon ikke vi får tilbuddet igen når Airshow'et igen skal løbe af stablen, det håber vi meget på.

Ikke nok med at Draken Teams aktiviteter blev sat på hold, det samme skete med vores onsdagsaktiviteter på FLYHIS. Flyvestationen ønskede at beskytte den alderstegne gruppe af frivillige mod Corona og dens rædsler, så vi har været grounded størstedelen af året.

Vi forstår og accepterer flyvestationens holdning til fulde, men det har nu alligevel forekommet lidt træls, for nu at sige det på godt jysk.

Hvorom alting er, så er det lykkedes denne gruppe af frivillige at komme usmittede igennem perioden indtil nu, så man kan med god ret sige, at missionen er lykkedes.

Den lange nedlukning af aktiviteterne i foråret og hen over sommeren har selvfølgelig også sat sit præg på opnåede resultater i perioden.

Vi har lavet bremses på ESK 729 Volvo, så nu er den fint kørende igen. Vi har strippet mange Harvard dele for maling og endelig har vi skiftet bremsecylindre på testbussen, den er nu ved at være klar til syn. Det bliver godt at få den ud at køre.

I starten af august var det stadig meget usikkert, om årets "Draken Meeting" kunne gennemføres. En kontakt til flyvestationens ledelse godtgjorde, at arrangementet kunne afvikles hvis vi kunne få opbakning ved flymekanikeruddannelsen, hvis lokaler vi normalt anvender til formålet og forudsat at vi ikke besøgte andre enheder på flyvestationen.

Hensynet til den operative status vejer – meget forståeligt – særdeles tungt. Vores anmodning om lån af lokaler ved flymekanikeruddannelsen, blev som sædvanligt modtaget med stor velvilje. Altså kunne vi konstatere, at vores arrangement rent teknisk kunne gennemføres.

Tilbage var så kun at få styr på den sidste planlægning og at afvente medlemmernes tilmelding.

Der blev udfærdiget et Corona reglement til udlevering til gæsterne, der blev stillet borde og stole op udendørs, så gæsterne kunne beværtet udendørs, dog under et halvtag. Skolen sørgede for at afmærke specielle toiletter til brug for Draken folkene og der var masser af håndsprit at få.

Dagen for arrangementet oprandt, og vi startede som sædvanligt med morgenkaffe og ind-briefing. Derefter var der afgang til Draken-hulen i Shelter 152.

Kort efter ankomsten hertil, blev vi overfløjet af et par F-16, AVB havde venligt indvilget i at lægge vejen forbi for at hilse på. Næppe var de forsvundet, før vi selv var klar til at udlægge vores eget lyd-tæppe – ved opstart af AT-158.

TEN kørte - sædvanen tro - et par ture rundt på flyvefeltet med et par af vores medlemmer. Som altid var BOR på pletten under opstart – bare for en sikkerheds skyld.

Formiddagen var efterhånden så fremskreden, at det var tid for at vende tilbage til flymekanikeruddannelsen, det var nemlig blevet tid for den efterhånden legendariske frokost – altså den med bøfferne.

Vores grillhold overgik endnu en gang sig selv og leverede nogle udsøgte eksemplarer til de sultne gæster.

Efter frokosten rykkede vi indendørs for at lytte til Steen Hartov, der holdt et meget flot og humørfyldt indlæg, om alt det der foregik politisk, dengang det blev besluttet at anskaffe nye jagerfly til Flyvevåbnet sidst i tresserne.

Et foredrag som absolut kan anbefales at lytte til, hvis I får chancen.

Til sidst var der eftermiddagskaffe, hvor vi i anledning af jubilæet gav brød til kaffen. Til arrangementet havde vi besøgt af magasinet FLYV, jeg ved, at der er blevet skrevet en fin artikel om Draken Team Karup. Vi ser frem til at se den i bladet.

Vi har desværre også været nødt til at aflyse foreningsudflugten til AIRBUS og Miniatur Wunderland i Hamborg.

Der var tilmeldt 25 deltagere, men det kunne man ikke håndtere hos Miniatur Wunderland. Vi valgte derfor at udskyde turen til næste efterår i håbet om, at myndighederne til den tid har fået styr på Corona epidemien.

Som jeg skrev i indledningen, har det på mange måder været et mærkværdigt år for os alle. Et år som har medført store ændringer i vores hverdag.

Mange arrangementer er enten blevet aflyst eller udskudt, selv vores årlige generalforsamling, som skulle have været afholdt den 10. oktober, har vi været nødt til at udskyde til senere afholdelse.

Jeg ønsker mig et mere normalt år næste år, selvom der ikke er meget det tyder på, at ønsket kommer til at gå i opfyldelse.

Værkstedsgruppen Karup

vi/ Kjeld Hansen, formand

Værkstedsgruppen har kun været på arbejde i nogle få uger på grund af Corona Virus. Men lidt er det da blevet til.

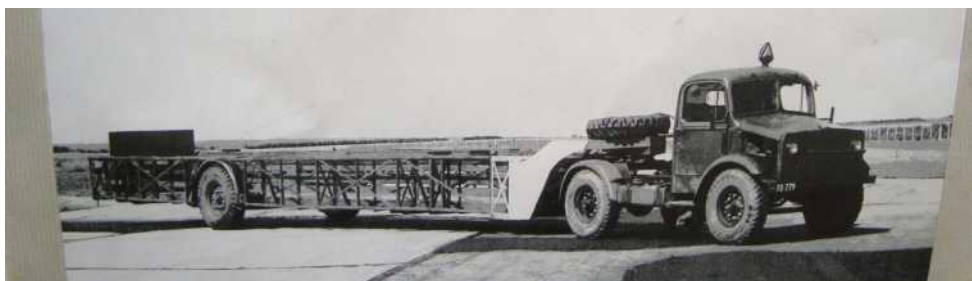
Vi er i gang med at lave alt træværk til førerhus Bedford Trækker, der er meget der skal udskiftes, motoren er blevet renoveret og den har været startet op så det går fremad, men der er lang vej endnu.

Den Gloster Meteor Mk.VII som vi har stående i domhallen er næsten helt færdig, der er kun nogle små ting der skal laves, derefter skal den over i teltet ved Gedhus museum.

Den RF-84 som er stående i teltet ved Gedhus museum er også godt på vej, men der er stadig nogle ting der skal laves.

Der har ikke været meget med opstilling af F-16. Vores team har været ude med den en gang ved beredskabsstyrelsen i Herning.

På grund af Corona så er vi blevet opdelt sådan, at folk fra Draken Team er derude om tirsdagen, og vi andre fra værkstedsgruppen om onsdagen, så vi ikke er for mange samlet.

Harvard Danmark

v/ Jan D. Johansson

Året startede med en absolut succesoplevelse, da Harvard Danmark var blevet tildelt et legat fra Flyvevåbnets Jubilæumsfond på 10.000 kr.

Det er vi meget taknemmelige for og det betyder meget for os, ikke bare den umiddelbare værdi, men frem for alt at det også åbner dørene op til andre fonde og organisationer som finder projektet værdigt at støtte.

At legatet så ovenikøbet skulle overrækkes på F-16 40 års fødselsdag, ja, det var jo ren luksus. Stort tak til John Andersen og Niels Arvedsen

Harvard Danmark modtager legat fra Flyvevåbnets Jubilæumsfond, overrækkes af Formanden for Flyvevåbnets Jubilæumsfond, Generalmajor Anders Rex (ERA) (FLV foto)

Fremmed Fugl

For at understøtte FLYHIS' ønske om en KZ-IIT til Danish Airshow 2020, var KZ-IIT S/N 101 (OY-FAT) midlertidigt flyttet til FLYHIS, og Harvard Danmarks medlemmer stod beredvilligt klar til at afslutte restaureringen, så 101 som minimum kunne være klar som static display.

Der kom så en eller anden virus på tværs af det hele, og i starten af sommeren flyttede 101 tilbage til FSN AAL (nja, strengt taget den civile del).

Her blev den færdigrestaurerede krop sat sammen med vinger igen, så der nu står en tilnærmelsesvis færdig flyver klar

Arbejdet med 101 gav dog alle medlemmer rig mulighed for at arbejde med både træ, lærred, el, motorer og hvad der nu ellers findes på en så fin gammel dame som 101. Målet er at 101 flyver igen i 2021.

Med stor koncentration, og ikke mindst eksperthånd lægger Tommy endnu et lag dope på 101.

Pakket og klart - KZ-IIT S/N 101 er nu klar til at rejse nordpå til Ålborg for at blive genforenet med sine vinger og forhåbentlig snart få luft under dem.

Harvard 324

Arbejdet med Harvard 324 er også skredet ufortrødent frem, hvor året har handlet om to hovedopgave: At få motoren klar på Station Nord og at fjerne maling!

Strengt taget ikke Harvard, men dog et stort skridt nærmere for KZ-IIT S/N 101 (OY-FAT) at komme i luften igen, nu hvor vingerne er monteret.

På station Nord i Stenum, har Kræn, Jakob, Martin og Mogens nu rekonstrueret en Pratt & Whitney R-1340, som nu i princippet bare mangler en Harvard til at blive skruet på. Selve motor og motorfundament er samlet i det der bedst kan betegnes som en PowerPack.

Harvard 310

Harvard 310 restaureres af Frank Nielsen og pensionisterne på FSN AAL. Anført af Finn Christensen er man nu kommet så vidt at man har sat bagkrop og centerplan på rørstellet og er i fuld gang med at udstykke cockpittet.

Arbejdet er fortsat ufortrødent trods de forhindringer der har været og med smiger er det lykket at få den på alle måder yderst kompetente gruppe til at hjælpe med arbejdet på centerplanet til Harvard 324 – det er vi meget taknemlige for.

Hele Harvard'en er bygget op af en række hovedelementer, som kan produceres hver for sig og sættes sammen til en flyvemaskine – ret fiffigt faktisk, og noget den moderne industri kunne lære en hel del af.

Værktøjet var et nyudviklet, og nu standardiseret, model Stenum til at slibe ventiler på en P&W R-1340.

Harvard 310 i dens velmagtsdage (via Ole Rossel)

Eight down - one to go, og så lige resten. Station Nord: Motoren kom op at hænge i et dertil konstrueret stativ. Nu er vi klar til at montere motorfundament og alt accessories, tanke, rør, kabler mm

Flot fremmøde på Station Nord, til Harvardaften. En masse mekanik- og flyvesnak i værkstedet.

Årets andet store arbejde med slibning har vist hvilken dedikation der er blandt Harvard Danmarks medlemmer.

Men, på et tidspunkt i 324's tidlige liv har der været gået en del til stålet ved slibning, så desværre er en del af de rundhovedede nitter blevet temmelig flade, hvilket betyder at vi kommer til at bytte en del nitter i bagkroppen.

De fleste kan vi nå, så de kan erstattes med rundhovedede AD nitter som originalen, dog må vi visse steder ty til Cherry nitter (pop-nitter)

For nørderne, korn 240 på eccentric sliberen, derefter vådslib med korn 800 og afslutning med 1200 giver en fin overflade til alodine og primer.

Sådan ser det ud når en båndpudser tager glæden (eller toppene) af en række rundhovedede nitter – nuvel de kan byttes!

Carlos da Silva var taget hele vejen fra Bornholm for at slibe. Dedikation!

En anden pudsig oplevelse er at bruge moderne miljørigtig stripper til at fjerne 77 år gammel maling.

Især den originale gule maling har vist sig at være særdeles genstridig og har krævet adskillige gange stripper før den bed på.

Det er også sjovt at bemærke at alle stumper malet med gul på 324, formentlig er originalfarven, eller noget der er malet tidligt i 324's karriere i FLV.

*Harvard 324 som vi glæder os til at se den igen
(via Steen Hartov, stort tak, det er vores motivationsbillede)*

Harvard dele i plast, så stripperen kan få lov til at virke.

Jakob Bak kaster sig endnu en gang over plastblæseren, med en hel omgang rør til en Harvard.

En stor tak til SSG Henrik Hjorth, hvis hjælp har været uvurderlig gennem året, som f.eks. da der dukkede fem (5!) Harvard hjul op.

En stor tak til Strut Nordjylland, Team Draken, og Pensionisterne på FSN AAL og KAR – uden jer var vi ikke kommet langt.

Afslutningsvis: Skulle der nu sidde nogle vordende Harvardfolk derude, en underafdeling af FLYHIS eller lignende, som savner lidt spænding, så har vi masser af Harvard klar til jer!

Følg med på:
www.harvarddanmark.dk eller
[Harvard Danmark](#) på facebook
og meld jer ind i Harvard Danmark.
Alle, uanset erfaring, er meget velkomne!

Glæd jer til at se en ægte "dansk" Harvard i luften!

Pensionistgruppen på FSN Aalborg

v/ Ole M. Andersen (OMA)

På grund af COVID-19 har frivillige på FSNAAL haft en meget lang sommerferie, vores adgang til H. 67 og flyvestationen blev aflyst i godt 3 måneder.

Spørgsmålet var, ville de frivillige nu møde frem igen, - deltage i fællesskabet, og arbejdsopgaverne ? Alle mødte frem, og noget af det første vi gik i gang med, var, i samarbejde med Brand og Redningen, at rengøre flyvestationens vartegn Starfighter R-771, for snavs og alger.

Alle indtog deres pladser og gik rask i gang igen. Hangargruppen har skilt den "Svenske Harvard" ad, fordi alle delene skal males, inden den samles igen, bl.a. har de fremstillet en "vugge" til fuselagen, så den er nem at transportere.

Smedegruppen har fremstillet stativ og udstillingsvogn til henholdsvis Pratt & Whitney 14 cylinder stjernemotor, og F-100 motor J 57.

Den 11. august var vi 8 mand på Garnisonsmuseet i Aalborg, hvor vi adskilte F-16 "SamleLet" E-176, og lagde den på blokvogn.

Tirsdag den 1 september kørte 3 mand til Hjøllerup Tekniske Museum, for at gøre RT-654 klar til transport, når museet lukker for vinteren den 1 oktober, bliver flyet løftet ned fra sin "Piedestal", og lagt på blokvogn for transport til FSNVÆR.

I vores administrationsbygning sidder 4 mand, som tager sig af EDB og fotodokumentation. Så alt i alt fungerer H. 67 FSNAAL med de 28 frivillige lige så godt, som før COVID-19

Team Tordenjet Skrydstrup

v/ Hans Kristoffer Christensen,
formand.

I 154 dage stod vores lokaler og værksted tomme. Ingen aktivitet (CORONA) Ja vi har alle gennemgået en total nedlukning.

Men 40 år med samme fly i Flyvevåbnet, det var noget der skulle markeres med opvisning, overflyvning og fest. Og ikke mindst udstilling som vi i Team Tordenjet stod for. En plancheudstilling som beskrev modtagelse og fotos af flyet F-16.

Her gjorde Team Tordenjet opmærksom på hvad vi arbejder med. Historie!

En super god dag. Rigtig mange ting var sat i gang før 11. marts.

Deltagelse i en stor historisk messe i Haderslev, en stor og spændende dag fra vores side skulle se dagens lys sidst i oktober.

Ja! En stor satsning på synliggørelse blev sat i gang. Alt for mange på de lokale arbejdspladser på Fighter Wing Skrydstrup ved ikke hvor stort et arbejde de frivillige 36 medlemmer af Team Tordenjet gør for at bevare historien.

I en forening med en gennemsnitlig alder på 70+ - er der mange runde fødselsdage. Bent Ørnstedt fyldte 90 år den 15 august 2020 som vi festliggjorde med morgenkaffe og kagemand.

Vi sagde også farvel til flere, Arno Dreyer afgik ved døden 16 juni 2020. En personlighed som mange i vores kredse har stiftet bekendtskab med, en ildsjæl, en fugl Fønix

Vi er i gang igen, og selv om hverdagen er blevet en anden klør vi på.

Team Tordenjet, hangargruppen HG 6

v/Hans Jensen

Vi kom godt i gang med 2020, men så blev vi hurtigt stoppet igen. COVID 19. ! Et grimt ord, og et lige så grimt forløb.

Vi er heldigvis sluppet for smittetilfælde i vores gruppe, men aktiviteterne har selvsagt været noget reduceret i forhold til tidligere.

I skrivende stund ser udsigterne stadig noget tvivlsomme ud til hvornår vi kan komme i gang 100 %, men vi arbejder med de projekter vi har haft i gang siden foråret, og ser nu en mulig slutning med renoveringen af F-100 GT-927.

Vi er stort set færdige med den materielle del, og malerværkstedet forventer at få den færdig inden årsskiftet. Den vil få plads i hangar 6, som vi tror, vil være bedst for flyet fremfor i en shelter, selv om den vil tage en stor del af vores plads.

Inden årsskiftet forventer vi at kunne lave en tur til Karup for at besigtige den Pembroke, som har ligget urørt i mange år. Vi håber der vil blive afsat midler til at få den renoveret 100 %, vi glæder os i hvert fald.

I samme forbindelse skal vi se på en F-84, som også har ligget i nogen tid, men det tager vi ikke så tungt, vi fik jo også sat A-603 op på "pinden" som gate guard igen på FW SKP, så den skal være meget dårlig før vi siger fra.

En meget kortfattet beretning for et år, hvor møde % stort set har været 100 %, men vi har, som alle er vidende om, haft et lidt usædvanligt år.

Tak til Henrik Hjorth for en rigtig god opbakning til vort arbejde.

Resterne af de logoer flyet havde dengang den fløj med i USAF opvisningshold. De bliver genskabt og påmalet i forbindelse med malingen af flyet.

Jagergruppen Stauning

v / Bent Laursen

I forrige nummer af "Flyvevåbnets Historiske Aktiviteter" i 2019 skrev jeg at Spitfire 427 var færdig.

Planen var derefter at den skulle hænges op på sin pind foran Flymuseet, lørdag d. 14 marts 2020.

Vi havde fået lavet en aftale med Afvisningsberedskabet som skulle overflyve med 2 F-16 mens vi hængte den op, og den lokale presse var også inviteret samt TV2 Midtvest, alle havde sagt ja til at overvære ceremonien.

Men sådan kom det slet ikke til at gå, der kom uventet besøg af Corona, så alt blev aflyst desværre.

Men lørdag d. 16 maj fik vi 427 hængt op, uden nogen form for festivitas, dog var den stærke blæst en mindre udfordring, kranføren som havde det sidste ord at skulle have sagt, sagde GO, og hele opgave løstes uden nogen form for problemer.

Bagefter blev der spist røde pølser med tilbehør, en god dag, og et stort projekt var igen fuld-endt.

En lørdag i april måned fik vi shinet OY-ATJ op, den så lidt kedelig ud, så den fik den store tur med ny registrering, nye kokarder og flag, en lille nem og hurtig opgave som fik O-623 til at passe ind i den øvrige KZ-samling.

Hen over sommeren har vi fået sat fødder under et par fly, det har hjulene bedst af, på et tidspunkt vil de øvrige fly også få fødder under.

En anden opgave var at få skiftet gummi på forkanterne på vingerne på C-47 / K-687. Det forrige gummi havde strukket sig og var revnet, nu har vi skåret det nye gummi ud i form så det ikke skal strækkes over hjørnerne.

Nogle af os er kommet godt i gang med at restaurere en F-84 G Thunderjet, den skal ende med at blive en camoufleret (R) F-84 G Thunderjet i foto udgave. Den version findes ikke mange steder, og uanset hvad vi gør, bliver flyet aldrig en original udgave, og flyets stand gør at den vil være umulig at pudse op til blank aluminium.

Så derfor camouflerer vi den, bagkroppen er fra det oprindelige fotofly KA-C s/n 52-3057 i camouflagede bemaling.

Det bliver en stor opgave, at få den sat i stand, men vi er ikke bange for at det ikke skal lykkes.

Vi har fået en rigtig god sponsoraftale med Autolakhandel.dk, som gør at hverken FLYHIS eller Danmarks Fly-museum får udgifter på F-84 opgaven.

Desuden har vi lige som de forrige år, brugt nogle timer på at pudse en del af Flyvevåbnets udstillede fly.

LUFTFORSVARETS VETERANER

v/ H. THUESEN, formand

Museumsudvalg

KKM-udvalg: LUFTVET Faddere på Stevnstort har fortsat formålet at holde HAWK udstyret, om ikke "operativt", så dog holdt det værste skidt fra dørene.

På grund af COVID-19 var Koldkrigs-museet hele foråret lukket, hvilket bevirkede, at vi først kom i gang med vedligeholdelse af udstyret i august måned. Renovering af lastbil og maling skrider godt frem. Denne lastvogn kan forhåbentlig blive "synet" for at anvende den til transport af Launcher, Missiler og Loader til forskellige udstillinger.

Der skal skiftes 2x10 meter lange hydrauliske slanger på Shelter 2 for at kunne åbne og lukke denne shelter.

KLG-udvalg: Fire LUFTVET veteraner var klar til at præsentere et joint Kontrol og Luftværns Gruppe (KLG) indendørs display i Fly Historisk Samling (FLYHIS) store telt ved Danish Air Show 2020 (DAS2020) på Flyvestation Karup med film, diverse hardware og plancher.

Desværre blev DAS2020 Corona ramt og er udsat til 20 juni 2021, hvor de fire KLG-kustoder er parate til at tage en tårn mere.

Arrangementsudvalg

Der blev afholdt julebingo den 9. november, hvor vi igen konkurrerede om ænder, rødvin og ikke mindst den store hovedgevinst – en kurv med alt godt til julebordet!

Den 14. december var vi samlet til julefrokost med fantastisk mad udefra. Der blev sunget og spillet amerikansk lotteri. Her er gode lokaler og et køkken.

På grund af COVID-19 blev der i år ikke arrangeret en kørselv tur til et udvalgt museum, idet alt var lukket.

Dokumentationsudvalg

Udvalget har som et af sine mange opgaver – at udbrede kendskab og oplysning om Flyvevåbnets jordbaserede luftforsvar.

Dette er foretaget både i ind- og udland ved hjælp af websider.

LUFTVETs negativer/fotos og modtagne fotos/beretninger fra tidligere og nuværende medarbejdere i det jordbaserede luftsvær bliver gennemgået, arkiveret og egnede scannet til brug på bl.a. websiderne:

www.nyluftvet.dk: Oprettet 2012 og har haft 513.000 besøg.

www.klghis.com: Kontrol- og Luftforsvars Gruppens Historiske Galleri oprettet i november 2017 og har haft ca. 13.400 besøg fra 100 forskellige lande/stater. Galleriet indeholder ca. 5.600 billeder fordelt på 55-56 sider. Websiderne bliver løbende redigeret og opdateret.

Folder

Der er blevet udarbejdet og ajourført LUFTVET folder, der bl.a. er udlagt på Koldkrigsmuseum Stevn.

Database

Udvalget har udarbejdet en database, hvorved det er muligt at registrere de genstande og medier, som arkivet har.

Høstfesten blev afholdt 15. august. Der var mulighed for at mødes kl. 14, hvor Ove Bundgaard fortalte om Stevn's Fyr historie, og en tur op i fyret blev det også til. Der blev også gået tur på den berømte trampesti. Efter en "Before Dinner drink".

Der er oprettet et lille madsted på området, som drives af Jens Hansen. Vi fik mad fra ham i form af en dejlig stor oksebof med kartofler lavet på en 4 meter lang kulgrill, samt friske grøntsager og vi sluttede middagen med kaffe, is og kage.

De 3 ovennævnte arrangementer blev afholdt i ESK 543 gamle område ved Stevn's Fyr. Tak til Stevn's Kommune for lån af lokalerne.

Generalforsamlingen, som skulle have været afholdt i marts måned 2020, blev udskudt på grund af COVID-19. Den blev i stedet afholdt 3. september. Vi kunne i år ikke låne lokaler af HJV på FSNSKL, så Køge Hjemmeværnsgård stillede velvilligt lokaler til rådighed. De gule ærter var ved denne lejlighed skiftet ud med sandwich fra det lokale supermarked.

Gedhusmuseet.

v/ Poul Hjorth

Vi er alle sammen trætte af at høre om Corona. Virussen er desværre ikke træt! Så vi har måttet holde lukket for besøgende i hele sæsonen, da vi ikke har kunnet overholde myndighedernes retningslinjer for Covid-19.

På den positive side har vi kunnet mødes ganske få medlemmer af bestyrelsen og venner og arbejde med vores udstillinger m.m. Republic RF-84F Thunderflash "C-581" er efter mange år udendørs ved at nærme sig enden på restaurering og opmaling.

Per Ørum og Tom Nielsen er i gang med at male detaljer efter Ole Rossels meget detaljerede tegninger. Flyet skal så forblive indendørs i vores hangartelt.

Fly kan som bekendt ikke stå udenørs i Danmark uden at forfalde og forsvinde, så hovederne er virkelig lagt i blød for at få mest muligt ud af pladsen i hangarteltet.

Ved at tage et par "brikker" ud og flytte rundt på millimeterpapir skulle der være plads til RF-84F'eren, Gloster Meteor Mk. VIII "491", en adskilt F-84G på "Queen Mary" flytransporteren, Ginge og Rosenbauer crashtendere, samt luftfyret "Læbestiften" og "Karavanen", det mobile kontroltårn.

Plancherne i "Tidslinjen" er blevet opdateret med billeder og historier fra 2014 til 2020 til Danish Airshow. Det blev jo også aflyst, så vi glæder os til at se dem i 2021.

Bestyrelsen har også arbejdet med tiltrængte opdateringer af billedudstillinger og andre, som i mange tilfælde går tilbage til Museets åbning. Originale billeder er taget ned og erstattet med kopier.

RF-84-F dykbremse

Blicheregnens Museum i Thorning har lavet en udstilling om Kjellerupegnen under Besættelsen. Vi har hjulpet med effekter og oplysninger.

I forbindelse med Flyvevåbnets 70'års fødselsdag 1. oktober har museet hjulpet Karup Lokalhistoriske Samling med deres udstilling på Karup Bibliotek.

Borekerner fra Bunker 1137, en tysk øvelsesbombe og en Mk. 82 bombe

Strut Nordjylland

v/ Steen Lee Christensen (LEE)

Nu hvor vi er gået ind i efteråret, kan vi så småt begynde at se tilbage på året der er gået. 2020 har på ingen måde været et typisk år for Strut Nordjylland, og det blev ikke det år vi havde håbet på, ikke mindst pga. coronaens hærgen i landet.

Der skal til tider tages både eder og alternative metoder i brug når gamle flydele skal skilles ad.

Som så meget andet i Danmark, er mange aktiviteter i løbet af året blevet begrænset, eller helt aflyst. Vi har dog, bortset fra en kortere periode, arbejdet med vores fly i hangaren. Ligesom vi har kunnet flyve med både Chipmunk og KZ VII, dog med små pauser for mindre reparationer og eftersyn, samt enkelte restriktioner, i forhold til passagerer.

Vores KZ III er nu flyveklar, men vi mangler den endelige godkendelse før vi kan påbegynde de obligatoriske prøveflyvninger.

Herefter kommer arbejdet med at få vores Piper Super Cub L-18C flyveklar igen.

KZ VII O-619 (OY-ATM)

Årligt eftersyn er gennemført uden de store bemærkninger. Der er monteret nye bremsewirer og bremsebakker. Bremsen justeret efter prøvekursel.

Lærredet på højre krængror havde med tiden trukket sig sammen, så vi valgte at renovere et vi havde på lager og montere det efter reovering og det blev malet.

KZ III O-613 replika (OY-DZE)

Den største del af arbejdet med gennemrestaureringen af flyet er afsluttet, men der er stadig en del småting som skal laves. Hvis man hører nogen fortælle at deres flyprojekt er 90% færdigt, kan man godt regne med at der så kun mangler 50% før det er helt færdigt.

Vi har fremstillet et nyt glareshield, der er fyldt linolie i stræberne, sikkerhedssele er trækprøvet, tændrør er eftersat, nye vibrationsdæmpere er også monteret og den nye træpropel er endelig monteret.

Chipmunk (OY-DHJ)

Sidste år havde vi en del problemer med at den ene vingetank var utæt. Efter et par ture over Atlanten blev det problem endelig løst. I år har vi arbejdet med at få en benzinlækage ved benzinhanen ordnet.

KZ VII på besøg i Roskilde lufthavn.

Chipmunk på vej hjem efter landingskonkurrencen i Sindal.

Når der lækker benzin fra stophanen ud i bunden af flyet løber det hele vejen fra den forreste del og helt tilbage til halepartiet.

Det skal siges at det er en mægopgave at få det tørret op og rensat. En lidet ønskelig opgave der naturligt tilfalder klubbens slankeste medlem.

Halehjulet blev udskiftet pga. en punktering. Den taxier altså ikke så godt når halehjulet lever sit eget liv. Efter nyt halehjul blev monteret opstod der til tider wheel shimmy under landing. Bagen blev skilt ad, og en fjeder strammet. Efterfølgende har det fungeret uden problemer.

KZ II 101 (OY-FAT)

Ud over klubbens egne fly har vi i år hjulpet med at restaurere en af flyvevåbnets gamle KZ II'er. Den ejes nu af to klubmedlemmer.

Efterhånden som opgaverne på vores KZ III bliver færre er der således plads til at arbejde med KZ II som står i en hangar overfor vores.

Her har vi udført arbejde med montering af haleplan, sideror og ydervingen. Ligeledes er krængror monteret og diverse kabler er justeret.

Bremsekabler er også monteret.

KZ II ankommer til sin egen hangar i Aalborg Lufthavn

Piper Super Cub L-18C Y-652 (OY-AZR)

Dette fly er det næste projekt vi skal til at arbejde med. Flyet, der tidligere har fløjet i Artilleriflyvebatteri Vandel, og senere fløjet af piloter fra Hærens Flyvetjeneste, er nu ejet af Strut Nordjylland.

Vi er så småt begyndt at sparke dæk på flyet, og skal til at gennemgå det nærmere, for at se hvad der egentlig skal til, for at få det luftdygtigt igen. Vi er flere der ser frem til den dag den igen må flyve i lufthavet over Danmark.

Der arbejdes med krængror til KZ VII.

Sideror monteres på KZ II.

Andre aktiviteter

Af aktiviteter har vi i år deltaget i Fly-By ved Blokhus strand. Tidligere år har vi landet på stranden ved Blokhus, hvor flere tusinde tilskuere har sværmet om de ca. tyve fly der har deltaget.

Grundet Corona, hvor forsamlingsforbud satte en stopper for det arrangement, besluttede vi i planlægningsgruppen at gennemføre et Fly-By i år i stedet.

Efter tilladelse fra Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen fik vi lov at forflyve stranden i lav højde. Det var ikke helt det samme, men der var dog tilslutning fra de fleste piloter der havde deltaget tidligere.

Sindal Flyveklub afholdt en "Landingskonkurrence" for indbudte fly/piloter. Her deltog vi også, og Chipmunk fik en fin førsteplads. Ikke dårligt for et fly med knap 70 år på bagen, at kunne slå helt moderne fly.

Vi ser med håb frem til 2021, hvor vi forhåbentlig er kommet på den anden side af Corona, og glæder os til at kunne fremvise en flyvende KZ III i Flyvevåbnets bemaling.

Montering af nyt bremsekabel i KZ VII.

KZ III klar til første motorstart i mange mange år.

En del af Strut Nordjyllands flyflåde

www.flyhis.dk